

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUJEN MYÖNTÄMISPERUSTEET JA ASIAKASMAKSUT

1.1.2025

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

SISÄLLYS

1	YLEISET PERIAATTEET	3
1.1	Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen	3
1.2	Palvelujen järjestäminen.....	3
1.3	Asiakasmaksujen peruste.....	4
1.4	Asiakasmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen	4
1.5	Taloudellisen tilanteen muutos	5
1.6	Maksukatto.....	6
2	TUKIPALVELUT	6
2.1	Turvapalvelu.....	6
2.2	Kotiin kuljetettu ateriapalvelu	7
2.3	Peseytymispalvelu kodin ulkopuolella.....	7
2.4	Siivouspalvelu	7
2.5	Vaatehuoltopalvelu.....	8
2.6	Asiointipalvelu	8
3	RINTAMAVETERAANIEEN JA SOTAINVALIDIEEN TUKIPALVELUT	8
4	KUNTOUTTAVA PÄIVÄTOIMINTA	9
5	SOSIAALINEN KUNTOUTUS	9
6	RAIVAUSIIVOUS	9
7	KUNTOUTUSJAKSO (ASUMISYKSIKÖSSÄ).....	9
8	ARVIOINTIJAKSO (ASUMISYKSIKÖSSÄ)	10
9	KOTIHOITO.....	10
10	ASUMISPALVELUT	12
10.1	Yhteisöllinen asuminen.....	12
10.2	Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	14
10.2.1	Lyhytaikainen ympäri vuorokautinen palveluasuminen	16
11	PERHEHOITO.....	16
12	IKÄÄNTYNEIDEN SOSIAALIPALVELUITA SIVUA VAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUT.....	18
12.1	Kotisairaanhoido.....	18
12.2	Kotikuntoutus	20
12.3	Palliativinen kotisairaalahoido.....	20
12.4	Laitoshoido.....	21
	LIITE 1 KESKEISET RAI-MITTARIT JA NIIDEN ARVOT	23

1 YLEISET PERIAATTEET

1.1 Palvelujen hakeminen, myöntäminen ja päättäminen

Palvelujen hakeminen tapahtuu joko suullisen tai kirjallisen hakemuksen perusteella ikääntyneiden asiakasohjauksesta.

Asiakkaan palvelutarve arvioidaan vanhuspalvelulain (980/2012) 15 §: n mukaisesti laaja-alaisesti. Palvelutarpeen arvioinnissa huomioidaan mm.

- Asiakkaan fyysisen, psyykkisen- ja sosiaalisen toimintakyvyn arvioiminen RAI-toimintakykymittaria apuna käyttäen
- Asiakkaan voimavarat
- Asiakkaan sosiaalinen verkosto ja läheisten muodostama tuki
- Asiakkaan asuinympäristön ja kodin turvallisuuden arvioiminen
- Sosiaaliset etuudet ja taloudellinen tilanne
- Palvelutarpeen arviointi on asiakkaalle maksuton

Palvelut järjestetään kevyimmällä mahdollisella tavalla huomioiden asiakkaan palvelutarve sekä hänen ja hänen lähipiirinsä voimavarat. Palveluita järjestettäessä hyödynnetään teknologisia ratkaisuja. Asiakkaalle myönnettyjä palveluja voidaan myöntää tilapäisenä, määräaikaisena tai toistaiseksi voimassa olevana. Palveluita voidaan lisätä, vähentää tai palvelut voidaan lopettaa kokonaan asiakkaan toimintakyvyn ja/ tai palvelutarpeen muuttuessa. Asiakkaalle myönnettyt palvelut voidaan keskeyttää tai lopettaa myös harkinnan mukaan seuraavista poikkeuksellista syistä:

- Asiakas ei sitoudu yhteistyöhön, vaikka ymmärtää sen merkityksen hoitonsa ja hyvinvointinsa kannalta (esim. asiakas ei ole toistuvasti tavoitettavissa tai on toistuvasti päihtynyt)
- Asiakas tai läheisverkosto kieltäytyy käyttämästä asiakkaan hoitoon liittyviä välttämättömiä apuvälineitä (esim. hoivasänkyä tai nostolaitetta)
- Asiakkaan kotona tai ympäristössä olevat työskentelyolosuhteet vaarantavat työntekijöiden turvallisuuden tai fyysisen koskemattomuuden, eikä työskentelyolosuhteita saada korjattua turvallisiksi eikä työsuojelulliset vaatimukset täyty
- Ennen palveluiden lopettamista asiakasta ja tarvittaessa hänen läheistään tai laillista edustajaa kuullaan ja mahdollisuudet korvaaviin palveluihin käydään läpi asiakkaan kanssa

Kaikista asiakkaan hakemista sosiaalihuollon palveluista tehdään kirjallinen viranhaltijapäätös, josta voi tarvittaessa tehdä oikaisuvaatimuksen.

1.2 Palvelujen järjestäminen

Palveluja järjestetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen omana tuotantona, ostopalveluna ja palvelusetelillä.

1.3 Asiaksmaksujen peruste

Asiaksmaksujen perusteena ovat laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992) sekä asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992). Asiaksmaksuja, korvauksia ja vuokria määrättäessä noudatetaan lainsäädäntöä ja erillistä hinnastoa. Palvelukohtaiset asiakasmaksut on kerrottu kunkin palvelun myöntämisperusteiden yhteydessä. Asiaksmaksu ei voi ylittää palvelun tuotantokustannusta.

Asiakkaan maksukyvyyn mukaisissa palveluissa tulotiedot pyydetään ensisijaisesti asiakkaalta tai hänen asioidenhoitajaltaan. Jos asiakkaan tai hänen puolisonsa tulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräinen kuukausitulo. Mikäli viimeksi kuluneiden 12 kuukauden keskimääräisiä tuloja ei pystytä selvittämään otetaan veronalaisena tulona huomioon viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot korotettuna, sillä prosentimäärällä, jonka verohallitus vuosittain antamassaan päätöksessä määrää ennakkoperinnän laskentaperusteeksi.

Tulona ei oteta huomioon tuloverolain (1535/1992) 92 §:ssä tarkoitettuja verovapaita sosiaalietuuksia lukuun ottamatta eläkettä saavan hoitotukea. Eläkettä saavan hoitotuen osana maksettavaa veteraanilisää ei oteta tulona huomioon. Tulona ei oteta huomioon myöskään lapsen elatuksesta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua lapsen elatusapua. Poikkeuksena pitkäaikaisesta ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena huomioidaan kuitenkin vammaistuki, opintoraha ja aikuiskoulutustuki sekä lasten kotihoidon tuki. Opintojen johdosta suoritettavat apurahat tai muut vastaavat avustukset huomioidaan siltä osin, kun ne ovat veronalaista tuloa.

Asiaksmaksua ei peritä:

- Suomessa asuvilta vuosien 1939–1945 sotiin osallistuneilta rintamasotilastunnuksen, rintamapalvelustunnuksen tai rintamatunnuksen omaavilta rintamaveteraaneilta
- Sotainvalideilta, joiden haittaprosentti on vähintään 10 %
- Sota- tai sotilasinvalideilta, joiden haitta-aste on 20 % tai enemmän ja vahingoittuminen tai sairastuminen on tapahtunut asepalveluksessa tai YK-tehtävissä ennen vuotta 1991.

1.4 Asiaksmaksujen alentaminen ja perimättä jättäminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetuista lain (734/1992) 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin, kun maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Asiaksmaksulain velvoittavuus koskee kaikkia sosiaalipalvelujen tulosidonnaisia ja tasasuuruksia maksuja. Terveyspalvelujen osalta asiakasmaksulain suora velvoittavuus koskee tulosidonnaisia terveydenhuollon maksuja (pitkäaikainen laitoshoido).

Asiakasmaksun alentaminen tai perimättä jättäminen ovat ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotukeen nähden. Päätös asiakasmaksun alentamisesta tai perimättä jättämisestä tehdään aina yksilöllisen tarve- ja tilannearvion perusteella ja se perustuu toimeentulotuen mukaiseen tulo- ja menolaskelmaan, jossa huomioidaan asiakkaan ja hänen puolisonsa kaikki tulot, menot ja varallisuus. Maksualennusta haetaan kirjallisesti. Kelan hoitotuki ja asumistuki suositellaan haettavaksi ennen maksualennushakemuksen käsittelyä. Asiakkaan tai hänen laillisen edustajansa on annettava viranomaisille kaikki ne tiedot, joita viranomainen tarvitsee maksualennuksen tarpeen arvioimiseksi. Asiakasmaksun alentaminen on määräaikainen päätös, joka myönnetään korkeintaan vuoden ajaksi. Maksualennusta ei myönnetä edesmenneelle asiakkaalle.

Hakemuksen liitteet:

- Viimeisin verotuksen esitäytetty veroilmoitus sekä verotuspäätös tuloverosta (kaikki sivut)
- Tiliotteet kaikista talletus- ja pankkitileistä (3 kk)
- Tositteet asumiskustannuksista (esim. vuokra/vastike, sähkö, vesi, kotivakuutus)
- Asumistukipäätös erittelyosineen
- Hoitotukipäätös
- Toimeentulotukipäätös
- Mahdollinen velkajärjestelyn maksuohjelma.

Hakemuksessa huomioidaan hakijan ja hänen puolisonsa kaikki toimeentulolain (1412/1997) 11 §:n mukaiset tulot ja varallisuus. Kodin arvoa ja alle 5000 €:n säästöjä ei huomioida varallisuutena.

Hakijan menoina huomioidaan automaattisesti toimeentulotuen (7 §) perusosaa vastaava summa, joka sisältää laskelmassa ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, puhelimen käytöstä sekä harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat henkilön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot. Mikäli asiakas on sijoitettu asumisyksikköön, huomioidaan maksualennuspäätöstä tehdessä asiakkaalle myönnettyjen palveluiden kustannukset. Näistä menoista ei tarvitse toimittaa tositteita. Tositteet muista menoista on liitettävä hakemukseen.

Kirjallisen elatussopimuksen tehneille pariskunnille hyväksytään asumiskulut ja elämiskustannuksia 500 € / kk.

1.5 Taloudellisen tilanteen muutos

Mikäli palvelun käyttäjän tai perheen taloudellinen tilanne muuttuu, tehdään uusi maksupäätös. Tämä koskee kaikkia sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden maksukyvyn mukaisia asiakasmaksuja. Asiakas on velvollinen ilmoittamaan tuloissa tapahtuvan muutoksen ikääntyneiden asiakasohjauksen asiakasmaksutiimille.

Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus tarkistaa tiedot Kelasta, eläkelaitoksista sekä tarvittaessa rahalaitoksista. Tietoja voidaan saada myös teknisen käyttöyhteyden avulla Kelasta asiakkaan suostumuksesta riippumatta. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992 14 a §).

1.6 Maksukatto

Asiakasmaksujen enimmäismäärä (maksukatto) asiakkaalle on 762 € kalenterivuodessa. Maksukaton ylittymisen jälkeen maksukattoon sisältyvät palvelut ovat asiakkaalle maksuttomia asianomaisen kalenterivuoden loppuun. Lyhytaikaista terveydenhuollon laitoshoidon saavan 18 vuotta täyttäneen asiakkaan ylläpidosta saadaan kuitenkin periä enintään 25,10 € vuorokaudelta, vaikka maksukatto olisi ylittynyt. Asiakkaan on seurattava maksukattonsa ylittymistä itse.

Ikääntyneiden palveluissa maksukattoa kerryttävät:

- Lyhytaikaisen laitoshoidon maksut terveydenhuollon laitoksissa
- Tilapäisen kotisairaanhoidon ja tilapäisen kotisairaalahoidon maksut.

Maksukattoon ei lasketa tulositonnaisia maksuja eikä maksuja, jotka on korvattu asiakkaalle esimerkiksi tapaturmavakuutuksen perusteella.

2 TUKIPALVELUT

Tukipalvelut ovat kotona asumisen tueksi tarkoitettuja palveluja. Tukipalveluja on mahdollista saada joko yksittäisinä palveluina tai täydentämään kotihoidon palveluiden kokonaisuutta.

2.1 Turvapalvelu

Turvapalvelu voidaan myöntää:

- Asiakkaalle, jonka terveydellinen syy vaikeuttaa päivittäistä elämää ja aiheuttaa siten vaaratilanteita
- Asiakkaalle, jolla on toistuvaa kaatuilua
- Asiakkaalle, jolla sairaalasta kotiutumisen jälkeinen kuntoutumisvaihe on kesken
- Asiakkaalle, joka muistiongelmien vuoksi tarvitsee turvaa ulkona liikkumisessa.

Asiakasmaksut:

Vaihtoehto 1: turvapalvelu 40 € / kk, ei sisällä auttamiskäyntejä. Auttamiskäynti 16,40 € / kerta.

Vaihtoehto 2: turvapalvelu 57 € / kk, sisältää auttamiskäynnit ja tarvittavat lisälaitteet.

Turvapalvelun kuukausimaksu peritään koko kuukaudelta riippumatta siitä, missä vaiheessa kuukautta turvapuhelin on asennettu tai palautettu. Sairaalamaksu ei keskeytä kuukausimaksua.

Uuden turvarannekkeen hinta kadonneen tilalle on 65 €. Turvapuhelinlaitteen tai paikantavan turvarannekkeen rikkoontumisen tai häviämisen kustannus on 260 €.

2.2 Kotiin kuljetettu ateriapalvelu

Kotiin kuljetettua ateriapalvelua voidaan myöntää asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin päivittäisten aterioiden valmistamisesta tai hankkimisesta muulla tavoin, eikä hänellä ole mahdollisuutta ruokailla kodin ulkopuolisissa ruokailupaikoissa. Palvelua voidaan myöntää myös niissä tilanteissa, joissa asiakkaalla on todettu aliravitsemus tai on arvioitu (MNA-arviointi) riski aliravitsemukselle tai muutoin merkittävästi virheelliselle ravitsemukselle. Ateriapalvelua myönnetään enintään yksi ateria vuorokautta kohden.

Palvelusetelin arvo 3,00 € / ateria palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.
Asiakasmaksu 9,00 € / ateria (vain Sysmä).

2.3 Peseytymispalvelu kodin ulkopuolella

Peseytymispalvelua voidaan myöntää toimintakyvyltään heikentyneelle asiakkaalle, jonka kodin pesutilat ovat puutteelliset tai vaaralliset ja kotona peseytyminen ei onnistu avustajankaan turvin. Palvelua voidaan myöntää myös niissä tilanteissa, joissa peseytymisessä avustaminen asiakkaan kotona vie kohtuuttomasti kotihoidon aikaa (esim. puulämmitteinen pesutila) tai asiakkaan pesutilojen käyttö on kielletty. Peseytymispalvelu on tarkoitettu tilapäiseksi ratkaisuksi kodin muutostöiden tai esteettömän asumisen järjestämisen ajaksi ja sitä myönnetään enintään kerran viikossa.

Asiakasmaksu 16,40 € / kerta. Peruuttamattomista käynneistä peritään asiakasmaksu.
Palvelusetelin arvo 15 € / kerta palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.

Peseytymispalvelu ei sisällä kuljetusta, vaan asiakas järjestää kuljetuksen palveluun itse.

2.4 Siivouspalvelu

Siivouspalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin kodin ylläpitosiivouksesta tai järjestämään sitä muulla tavoin. Siivouspalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

2.5 Vaatehuoltopalvelu

Vaatehuoltopalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene huolehtimaan itsenäisesti tai läheisverkoston turvin vaatehuollosta tai järjestämään sitä muulla tavoin. Säännöllisen kotihoidon asiakkaalla vaatehuoltopalvelu sisältyy kotihoidon palveluun. Vaatehuoltopalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

2.6 Asiointipalvelu

Asiointipalvelua voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka ei alentuneen toimintakyvyn vuoksi kykene asioimaan itsenäisesti, läheisverkoston tai muun palvelun turvin kodin ulkopuolella eikä välttämättömiä asiointeja pystytä järjestämään muulla tavoin. Asiointipalvelulla ei voi korvata kauppohen kotiinkuljetuspalvelua, mikäli kauppapalvelua on käytettävissä asiakkaan asuinalueella. Asiointipalvelua myönnetään pääsääntöisesti 2 tuntia kuukaudessa.

Palvelu kohdennetaan pienituloisille asiakkaille, joiden ei ole itse mahdollista hankkia palvelua itse. Palvelu järjestetään palvelusetelillä. Alla olevien bruttotulojen ylittyessä asiakas ostaa palvelun itse.

	Palvelusetelin arvo 25 € / tunti
Yhden hengen talous (bruttotulot)	1005 € / kk
Kahden hengen talous (bruttotulot)	2010 € / kk

3 RINTAMAVETERAANIN JA SOTAINVALIDIEN TUKIPALVELUT

Rintamaveteraaneille ja sotilasvammalain mukaisesti vähintään 10 % sotainvalideille voidaan myöntää muun muassa:

- Ateriapalvelua lounaseteleinä ja/tai kotiin kuljetettuina aterioina
- Turvapalvelua
- Päivätoimintaa
- Siivouspalvelua
- Asiointipalvelua
- Pihatyöpalvelua

4 KUNTOUTTAVA PÄIVÄTOIMINTA

Päivätoimintaa voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, jolla on tarve määräaikaiselle jakso-
muotoiselle ryhmässä toteutettavalle psykofyysiselle kuntoutukselle toimintakyvyn kohentamiseen.
Asiakkaan ei ole toimintakyvynsä johdosta mahdollisuutta osallistua järjestöjen tai yhdistysten järjes-
tämään päivätoimintaan tai se ei ole riittävää. Kuntouttavaa päivätoimintaa myönnetään pääsääntöi-
sesti kerran viikossa kolmen kuukauden ajaksi.

Palvelusetelin arvo 60 € / kerta palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.
Asiakasmaksu 20 € / kerta (vain Sysmä).

5 SOSIAALINEN KUNTOUTUS

Sosiaalista kuntoutus voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaille, jotka tarvitsevat tukea arjen suju-
miseen, syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen tai osallisuuden edistämiseen, eikä asiakkaalla ole lähi-
verkostoa tai esim. kotihoitoa tukena arjessa selviytymisessä. Sosiaalista kuntoutus myönnetään aina
määräajaksi ja sille asetetaan yhdessä asiakkaan kanssa yksilökohtaiset tavoitteet.

Palvelu on asiakkaalle maksuton.

6 RAIVAUSSIIVOUS

Voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, jonka asunto on palokuorman tai muun siivottomuuden
takia asuinkelvottomassa kunnossa eikä asukkaalla ole itsellään mahdollisuuksia hoitaa/tai järjestää
siivousta.

Asiakasmaksu 90 € / kerta.

7 KUNTOUTUSJAKSO (asumisyksikössä)

Kuntoutusjakso ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikössä voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle
asiakkaalle, jolla on fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen toimintakyvyn heikkenemistä, mutta jolle koti-
kuntoutus ei ole riittävää. Asiakkaan terveydentilan tulee olla stabiili kuntoutusjaksolle siirryttäessä ja
asiakkaalla tulee olla selkeä kuntoutuksellinen tavoite ja jatkosuunnitelma kotiutumisen suhteen. Kun-
toutusjaksolle voidaan ohjata myös asiakkaita, joilla on uhka siirtyä raskaampien palveluiden piiriin.
Asiakkaan tulee olla sitoutunut ja motivoitunut kuntoutumiseen. Kuntoutusjaksolle ohjattavien asiak-
kaan kognitiivinen toimintakyky tulee olla sellainen, että asiakas hyötyy jaksosta. Kuntoutusjakson
kesto on pääsääntöisesti kolme viikkoa.

Asiakasmaksu 37 € / vrk.

8 ARVIOINTIJAKSO (asumisyksikössä)

Arviointijaksolle voidaan ohjata yli 65-vuotias asiakas, jonka kotona selviytyminen ei ole yksiselitteistä runsaidenkaan kotiin vietävien palveluiden avulla ja asiakkaan kohdalla arvioidaan ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta. Asiakkaan terveydentilan tulee olla stabiili eikä asiakkaalla saa olla akuuttia sairaanhoidollista tarvetta, jotta asiakkaan toimintakykyä ja palvelutarvetta voidaan arvioida kokonaisvaltaisesti arviointijakson aikana. Arviointijakson kesto on pääsääntöisesti kolme viikkoa.

Asiakasmaksu 37 € / vrk.

9 KOTIHOITO

Kotihoidon palveluita voidaan myöntää asiakkaalle, joka ei selviydy kotona ilman hoitoa ja huolenpitoa arkielämän toiminnoista itsenäisesti, läheisverkoston tai muun palvelun avulla. Lähtökohtana on, että asiakkaan hoito ja huolenpito vaatii sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön ammattiosaamista. Kotihoitoa voi saada asiakkaan tarpeen mukaan ympäri vuorokauden ja siihen voi myös sisältyä asiakkaan mahdollisesti tarvitsema kotisairaanhoito.

Ohjeellisina RAI -arvoina voidaan pitää seuraavia (RAI-mittarit ja niiden arvot kuvattu tarkemmin liitteessä 1):

- ADL-H ≥ 1 (ohjauksen tarvetta ja/tai rajoitettu avuntarve päivittäisissä toiminnoissa)
- IADLCH ≥ 3 (tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua neljässä kotiaskare toiminnossa)
- CPS ≥ 1 (kognition (mm. muisti, aistit) rajatilainen heikkeneminen)
- MAPLe5 ≥ 3 (palveluntarve) Mikäli asiakkaan MAPLe5 on < 3 järjestetään kotihoito pääsääntöisesti tilapäisenä kotihoitona

Kotihoitoa voidaan järjestää tilapäisenä tai säännöllisenä palveluna. Säännöllinen kotihoito voi olla määräaikaista tai toistaiseksi voimassa palvelua. Palvelu on säännöllistä kotihoitoa, mikäli asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja palvelun arvioidaan kestävän vähintään kaksi kuukautta tai palvelu tosiasiallisesti kestää vähintään kaksi kuukautta.

Kotihoidon käyntejä voidaan korvata osittain tai kokonaan teknologisten laitteiden avulla esim. kuva-puhelinpalvelu ja/tai lääkeautomaatti. Asiakkaan toimintakyvyn muuttuessa tilapäisesti, voi kotihoito lisätä tai vähentää kotihoidon käyntejä kahden viikon ajan ilman, että se vaikuttaa asiakasmaksuun.

Asiakasmaksut:

Tilapäinen kotihoito: 16,40 € / kerta, peritään korkeintaan kolmelta käynniltä / vrk.

Kotihoidon lääkäri: Kotikäynti 25,80 € / käynti

Säännöllinen kotihoito: Säännöllisen kotihoidon asiakasmaksu (kuukausimaksu) määräytyy perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perheeseen ja myönnettyjen palvelutuntien mukaisesti. Asiakasmaksu on maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista.

Tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	653	1205	1891	2338	2830	3251

Maksuprosentit perheen koon mukaan ovat seuraavat:

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1	2	3	4	5	6
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6
5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12
18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12
20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12
22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Tuloina huomioidaan:

- Asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
  - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo
- Vaihtoehtoisesti voidaan ottaa huomioon verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot Verohallinnon määrittämällä prosenttimäärillä korotettuna
- Elatusapu
- Eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)

Ostopalveluna tuotetussa palvelussa asiakkaan asiakasmaksu on samansuuruinen kuin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen itse tuottamassa palvelussa.

Kotihoidon kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

10 ASUMISPALVELUT

10.1 Yhteisöllinen asuminen

Yhteisöllistä asumista voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka erityisestä syystä tarvitsee apua ja tukea asumisessa ja asumisensa järjestämisessä sekä hyötyy yhteisöllisyydestä. Asiakkaan pitkäaikainen turvattomuus ja yksinäisyyden kokemus heikentää vahvasti nykyisessä kodissa asumista ja ne eivät ole ratkaistavissa kotiin vietävien palvelujen, tukipalvelujen, teknologisten ratkaisujen ja / tai läheisverkoston avulla. Asiakkaan tulee olla itse halukas muuttamaan yhteisölliseen asumiseen. Asiakkaan asunnon huono kunto tai toimimattomuus eivät voi pelkästään olla peruste yhteisöllisen asumisen myöntämiselle. Asiakkaan alentunut psyykkinen, sosiaalinen ja/tai kognitiivinen toimintakyky voivat olla yhteisöllisen asumisen esteenä.

Ohjeellisia RAI -arvoina voidaan pitää seuraavia (RAI-mittarit ja niiden arvot kuvattu tarkemmin liitteessä 1):

- ADL-H $\geq$ 1 (ohjauksen tarvetta ja/tai rajoitettu avuntarve päivittäisissä toiminnoissa)
- IADLCH $\geq$ 2 (tarvitsee apua vähintään kahdessa kotiaskare toiminnassa)
- CPS $\leq$ 2 ((kognition (mm. muisti, aistit) ei kognitiivista häiriötä / lievä heikkeneminen))
- MAPLe5 $\geq$ 2 (palveluntarve)

Asiakasmaksut:

Yhteisöllinen asuminen 45 € / kk. Sisältää yhteisöllisen toiminnan ja yhteisökoordinaattorin palvelut.

Muut asiakasmaksut asiakkaalle myönnettyjen palveluiden mukaisesti:

- Turvapalvelu
  - 40 € / kk, joka ei sisällä auttamiskäyntejä. Auttamiskäynti 16,40 € / käynti TAI
  - 57 € / kk, joka sisältää auttamiskäynnit
- Lounas 10,20 € / ateria
- Säännöllisen kotihoidon kuukausimaksu määräytyy perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perheeseen ja myönnettyjen palvelutuntien mukaisesti. Kotihoidon maksua määrätessä huomioidaan tuloista tehtävänä vähennyksenä myös asiakkaan todelliset asumiskulut ennen yhteisölliseen asumiseen siirtymistä
  - Omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot.
  - Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut asuinhuoneiston irtisanomisajalta
  - Asumisoikeusasunnon käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut kolmelta kuukaudelta
  - Mikäli asiakkaan puoliso jää asumaan asuntoon, huomioidaan vähennyksinä vain puolet todellisista asumiskuluista

Ostopalveluna tuotetussa palvelussa asiakkaan asiakasmaksut ovat samansuuruiset kuin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen itse tuottamassa palvelussa.

Yhteisöllisen asumisen kuukausimaksu peritään koko kuukaudelta riippumatta siitä, missä vaiheessa kuukautta asiakas on muuttanut asumisyksikköön. Sairaalajakso ei keskeytä yhteisöllisen asumisen kuukausimaksua. Kotihoidon kuukausimaksua ja lounasaterian maksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

Asiakkaalta perittävät muut kustannukset:

- Asiakas maksaa kaikki asumiseen liittyvät kustannukset vuokrasopimuksen mukaisesti (vuokra, sähkö, vesi ja kotivakuutus)
- Tarvittavat siivous- ja pyykkipalvelut asiakas ostaa itse

10.2 Ympäri vuorokautinen palveluasuminen

Ympäri vuorokautista palveluasumista voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka tarvitsee säännöllisesti runsasta säännöllistä ympärivuorokautista hoitoa ja valvontaa fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja erityisesti kognitiivisen toimintakyvyn merkittävästi heikennyttä. Asiakas ei tutkitusti selviydy omassa kodissaan kotiin vietävien palveluiden ja/tai läheisverkoston turvin.

Ennen palvelun myöntämistä asiakas voidaan ohjata kotona sensoriteknologian avulla tehtävään arviointiin tai arviointijaksolle asumisyksikköön, jonka perusteella tehdään päätös ympärivuorokautisesta palveluasumisesta.

Ohjeellisia RAI -arvoina voidaan pitää seuraavia (RAI-mittarit ja niiden arvot kuvattu tarkemmin liitteessä 1):

- ADL-H ≥ 3 (runsa avuntarve päivittäisissä toiminnoissa)
- IADLCH ≥ 5 (tarvitsee suurimman avun tai on täysin autettava vähintään kolmessa kotiaskare toiminnassa)
- CPS ≥ 3 ((kognition (mm. muisti, aistit) keskivaikea tai vaikea heikkeneminen))
- MAPLe5 ≥ 4 (palveluntarve)

Asiakasmaksut:

- Maksu saa olla enintään 85 % asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset
- Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen nettokuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 % puolisojen yhteenlasketuista nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset. Maksua määritettäessä on kuitenkin huomioitava, että jos puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella määräytyvä maksu muodostuisi suuremmaksi kuin asiakkaan omien tulojen perusteella määräytyvä maksu, asiakkaalta saa periä enintään hänen omien tulojensa perusteella määräytyvän maksun suuruisen maksun
- Jos molemmat puoliset ovat samassa palvelussa, maksu on 85 % asiakkaan nettokuukausituloista
- Asiakkaalle jäävä käyttövara on vähintään 182 € / kk

Tuloina huomioidaan:

- Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
  - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo
- Vammaistuki ja eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Tuloista tehtävien vähennysten huomioiminen edellyttää tositteiden esittämistä
- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
  - Elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen tehostetun palveluasumisen alkamista
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)
- Asiakkaan todelliset asumiskulut ennen ympärivuorokautiseen palveluasumiseen siirtymistä
  - Omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (mm. vastike, sähkö, kotivakuutus, lämmityskustannukset, kiinteistövero, tontin vuokra) viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot
  - Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) asuinhuoneiston irtisanomisajalta
  - Asumisoikeusasunnon käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) kolmelta kuukaudelta
  - Mikäli asiakkaan puoliso jää asumaan asuntoon, huomioidaan vähennyksinä vain puolet todellisista asumiskuluista
- Kohtuulliset asumismenot: kohtuullinen vuokra ja muut pakolliset asumismenot (mm. kotivakuutus) vähennettynä asumistuella
- Terveystieteiden ammattihenkilön määräyksellä hankitut lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, joihin asiakas on oikeutettu saamaan sairausvakuutuslain (SVL) nojalla korvausta. Nämä lääkekustannukset enintään SVL:n vuosiomavastuun mukaisena
- Myös muut kuin em. lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet, nikotiinivalmisteet ja perusvoiteet, jos terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne henkilön terveydelle tarpeellisiksi (edellyttää lausuntoa tai muuta selvitystä)

Ostopalveluna tuotetussa palvelussa asiakkaan asiakasmaksu on samansuuruinen kuin Päijät-Hämeen hyvinvointialueen itse tuottamassa palvelussa.

Kuukausimaksu sisältää tukipalvelut ja muut ympärivuorokautiseen palveluasumiseen liittyvät palvelut (ateria- vaatehuolto-, peseytymis-, siivous- ja turvapalvelut, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut sekä muut vastaavat asumista tukevat palvelut).

Ympärivuorokautisen palveluasumisen kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

Asiakkaalta perittävät muut kustannukset:

- Kohtuulliset asumismenot: Asiakkaalta peritään huoneistosta vuokra kunkin yksikön mukaisen vahvistetun taksan mukaan € / m². Vuokra sisältää vesimaksun.

10.2.1 Lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen

Lyhytaikaista ympärivuorokautista palveluasumista voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle tilanteessa, jossa asiakkaan asuminen omassa kodissa on sosiaalisten syiden takia käynyt äkillisesti mahdottomaksi ja hänen palveluntarpeensa edellyttää ympärivuorokautista hoivaa ja huolenpitoa. Tällaisia tilanteita ovat mm. omaishoitajan kuolema tai joutuminen sairaalahoitoon tai muu vastaava tilanne, jossa asiakkaan hoitoa ja huolenpitoa ei saada äkillisesti järjestettyä kotiin vietävien palvelujen tai läheisverkoston turvin.

Asiakasmaksu 45,60 € / vrk.

Palvelusetelin arvo 100 € / vrk palvelusetelillä tuotetussa palvelussa.

11 PERHEHOITO

Perhehoitoa voidaan myöntää yli 65-vuotiaalle asiakkaalle, joka tarvitsee henkilökohtaista hoivaa ja huolenpitoa päivittäin, mutta ei tarvitse säännöllistä apua yöaikaan. Asiakkaan pitkäaikainen turvattomuus ja yksinäisyyden kokemus heikentää vahvasti nykyisessä kodissa asumista ja ne eivät ole ratkaistavissa kotiin vietävien palvelujen, tukipalvelujen, teknologisten ratkaisujen ja / tai läheisverkoston avulla. Asiakkaan alentunut fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja/tai kognitiivinen toimintakyky voivat olla perhehoidon esteenä.

Ohjeellisia RAI -arvoina voidaan pitää seuraavia (RAI-mittarit ja niiden arvot kuvattu tarkemmin liitteessä 1):

- ADL-H ≥ 1 (ohjauksen tarvetta ja/tai rajoitettu avuntarve päivittäisissä toiminnoissa)
- IADLCH ≥ 2 (tarvitsee apua vähintään kahdessa kotiaskare toiminnassa)
- CPS ≤ 2 ((kognition (mm. muisti, aistit) ei kognitiivista häiriötä / lievä heikkeneminen))
- MAPLe5 ≥ 2 (palveluntarve)

Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan myöntää pitkän sairaalahoidon jälkeen, jolloin asiakas ei vielä selviydy omassa kodissaan kotiin vietävien palveluiden ja/tai läheisverkoston turvin. Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan myös tarjota kriisitilanteissa (esim. tulipalo, puolison kuolema).

Asiakasmaksut:

Lyhytaikainen perhehoito: 32,00 € / vrk.

Osavuorokautinen perhehoito (alle 12 h): 20 € / vrk.

Pitkäaikainen perhehoito:

- Maksu saa olla enintään 85 % asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetyt vähennykset
- Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen

yhteenlaskettujen nettokuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 % puolisojen yhteenlasketuista nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset. Maksua määrätessä on kuitenkin huomioita, että jos puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella määräytyvä maksu muodostuisi suuremmaksi kuin asiakkaan omien tulojen perusteella määräytyvä maksu, asiakkaalta saa periä enintään hänen omien tulojensa perusteella määräytyvän maksun suuruisen maksun

- Jos molemmat puoliset ovat samassa palvelussa, maksu on 85 % asiakkaan nettokuukausituloista
- Asiakkaalle jäävä käyttövara on vähintään 182 € / kk

Tuloina huomioidaan:

- Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
  - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo
- Vammaistuki ja eläkettä saavan hoitotuki.

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Tuloista tehtävien vähennysten huomioiminen edellyttää tositteiden esittämistä
  - Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
  - Elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen perhehoidon alkamista
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)
- Asiakkaan todelliset asumiskulut ennen perhehoitoon siirtymistä
  - Omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (vastike, sähkö, kotivakuutus, lämmityskustannukset, kiinteistövero, tontin vuokra) viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot.
  - Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) asuinhuoneiston irtisanomisajalta
  - Asumisoikeusasunnon käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) kolmelta kuukaudelta
  - Mikäli asiakkaan puoliso jää asumaan asuntoon, huomioidaan vähennyksinä vain puolet todellisista asumiskuluista
- Terveystieteiden ammattihenkilön määräyksellä hankitut lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, joihin asiakas on oikeutettu saamaan SVL:n nojalla korvausta. Nämä lääkekustannukset enintään SVL:n vuosiomavastuun mukaisena

- Myös muut kuin em. lääkkeet, kliiniset ravintovalmisteet ja perusvoiteet, jos terveydenhuollon ammattihenkilö on arvioinut ne henkilön terveydelle tarpeellisiksi (edellyttää lausuntoa tai muuta selvitystä)

Kuukausimaksu sisältää tukipalvelut ja muut asumiseen liittyvät palvelut ja kustannukset (ateria- vaa-
tehuolto-, peseytymis-, siivous- ja turvapalelut, osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät
palvelut ja muut vastaavat asumista tukevat palvelut sekä vuokran, veden ja sähkön).

Pitkäaikaisen perhehoidon kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten
poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

12 IKÄÄNTYNEIDEN SOSIAALIPALVELUITA SIVUAVAT TERVEYDENHUOLLON PALVELUT

12.1 Kotisairaanhoido

Kotisairaanhoidoa voidaan järjestää asiakkaille, jotka eivät kykene sairauden tai toimintakyvyn alentu-
misen vuoksi käyttämään muita avoterveydenhuollon palveluja avustettunakaan eikä asiakkaan pal-
velutarvetta voida ratkaista muiden palveluiden avulla.

Kotisairaanhoidoa voidaan järjestää tilapäisenä tai säännöllisenä palveluna. Säännöllinen kotisaira-
hoito voi olla määräaikaista tai toistaiseksi voimassa palvelua. Palvelu on säännöllistä kotisairaanhoi-
toa, mikäli asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa ja palvelun arvioidaan kestävän vähintään
kaksi kuukautta tai palvelu tosiasiallisesti kestää vähintään kaksi kuukautta.

Tilapäinen kotisairaanhoido: 16,40 € / kerta, joka kerryttää maksukattoa. Maksukatton täyttymisen
jälkeen tilapäinen kotisairaanhoido on asiakkaalle maksutonta.

Kotisairaanhoidon lääkäri: Kotikäynti 25,80 € / käynti

Säännöllinen kotisairaanhoido: Säännöllisen kotisairaanhoidon asiakasmaksu (kuukausimaksu)
määräytyy perheen yhteenlaskettujen bruttotulojen, perheeseen ja myönnettyjen palvelutuntien mukai-
sesti. Asiakasmaksu on maksuprosentin osoittama määrä tulorajan ylittävistä kuukausituloista.

Tulorajat ovat seuraavat:

Perheen koko, henkilömäärä	1	2	3	4	5	6
Tuloraja, euroa kuukaudessa	653	1205	1891	2338	2830	3251

Maksuprosentit perheen koon mukaan ovat seuraavat:

Palvelutunnit kuukaudessa	Maksuprosentti perheen koon mukaan					
	1	2	3	4	5	6
4 tuntia tai vähemmän	8	7	6	6	6	6

5	10	8,75	7,5	7,5	7,5	7,5
6	12	10,5	9	9	9	9
7	14	12,25	10,5	10,5	10,5	10,5
8	16	14	12	12	12	12
9	17	14,75	12,5	12,5	12,5	12
10	18	15,5	13	13	13	12
11	19	16,25	13,5	13,5	13,5	12
12	20	17	14	14	14	12
13	21	17,75	14,5	14,5	14	12
14	22	18,5	15	15	14	12
15	23	19,25	15,5	15,5	14	12
16	24	20	16	16	14	12
17	24,5	20,5	16,5	16	14	12
18	25	21	17	16	14	12
19	25,5	21,5	17,5	16	14	12
20	26	22	18	16	14	12
21	26,5	22,5	18,5	16	14	12
22	27	23	19	16	14	12
23	27,5	23,5	19	16	14	12
24	28	24	19	16	14	12
25	28,5	24	19	16	14	12
26	29	24	19	16	14	12
27	29,5	24	19	16	14	12
28	30	24	19	16	14	12
29	30,5	24	19	16	14	12
30	31	24	19	16	14	12
31	31,5	24	19	16	14	12
32	32	24	19	16	14	12
33	32,5	24	19	16	14	12
34	33	24	19	16	14	12
35	33,5	24	19	16	14	12
36	34	24	19	16	14	12
37	34,5	24	19	16	14	12
38 tai enemmän	35	24	19	16	14	12

Tuloina huomioidaan:

- Asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
  - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä

- Laskennallinen metsätulo
- Vaihtoehtoisesti voidaan ottaa huomioon verotuksessa vahvistetut vastaavat veronalaiset tulot Verohallinnon määrittämällä prosenttimäärillä korotettuna
- Elatusapu
- Eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)

Kotisairaanhoidon kuukausimaksua ei peritä sairaalassa oloajalta, eikä muiden kokonaisten poissaolo vuorokausien ajalta esim. loma omaisten luona.

12.2 Kotikuntoutus

Kotikuntoutus on terveydenhuollon alaista toimintaa. Kotiin vietäviä kuntoutuspalveluja järjestetään sekä tehostettuna että ylläpitävänä palveluna, kun asiakkaiden toimintakyvyn taso ja kuntoutustarve sitä edellyttää. Palvelujen käynnistyminen perustuu aina terapeutin suorittamaan arvioon ja ne ovat kestoltaan määräaikaista.

Asiakasmaksut:

Terapeutin ja lähihoitajan käynnit: 16,40 € / kerta

Tehostettu kotikuntoutus: 16,40 € / päivä.

Kotikuntoutuksen asiakasmaksua ei peritä säännöllisen kotihoidon, säännöllisen kotisairaanhoidon tai asumispalveluiden asiakkailta. Kotikuntoutuksen arviointikäynti on maksuton.

12.3 Palliatiivinen kotisairaalahoido

Palliatiivisen kotisairaalahoidon aloittaminen edellyttää Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palveluksessa olevan lääkärin päätöstä.

Asiakasmaksut:

Hoitajan kotikäynti: 16,40 € / kerta, maksu peritään enintään kolme kertaa / vrk. Maksukatonta täyttämisen jälkeen palliatiivinen kotisairaalahoido on asiakkaalle maksutonta.

Lääkärin kotikäynti: 25,80 € / kerta.

Palliatiivisen kotisairaalahoidon asiakasmaksua ei peritä säännöllisen kotihoidon, säännöllisen kotisairaanhoidon tai asumispalveluiden asiakkailta.

12.4 Laitoshoito

Lyhytaikainen laitoshoito: 66,90 € / vrk, maksukaton täyttymisen jälkeen 25,10 € / vrk.

Hoitopäiviksi lasketaan henkilön laitoshoitoon tulopäivä, hoitopäivät sekä lähtöpäivä. Hoitopäivämaksu peritään vain kerran kalenterivuorokaudelta. Jos asiakas siirtyy välittömästi toiseen laitokseen, lähettävä laitos ei saa periä maksua siltä päivältä, jolloin siirtyminen tapahtuu (jos tulopäivä ja lähtöpäivä ovat saman vuorokauden aikana, peritään yksi hoitopäivämaksu). Potilaan siirtyessä sairaalasta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, sairaalan hoitopäivämaksu peritään myös lähtöpäivältä, vastaavasti ympärivuorokautisessa palveluasumisessa ei peritä hoivamaksua eikä ateriamaksua kyseiseltä päivältä.

Ulkokuntalaisten kiireellisestä lyhytaikaisesta laitoshoidosta peritään asiakkaalta lyhytaikaishoidon hoitopäivämaksu.

Pitkäaikainen laitoshoito:

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi katsotaan laitoshuollon alkamisesta lukien sellainen henkilö, jonka laitoshoidon voidaan arvioida kestävän pitempään kuin kolme kuukautta. Henkilö, jonka hoidon laitokseen otettaessa on arvioitu kestävän enintään kolme kuukautta, katsotaan pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi, jos hoito on jatkunut kolme kuukautta ja jos hänen toimintakykynsä on katsottava heikentyneen siten, että häntä on tämän vuoksi hoidettava edelleenkin laitoksessa. Pitkäaikaishoitomaksun periminen vuodeosastohoidosta edellyttää lääkärin päätöstä potilaan ottamisesta pitkäaikaishoitoon.

- Maksu saa olla enintään 85 % asiakkaan nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset
- Jos asiakas on välittömästi ennen palvelun alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avoliitossa ja hänen tulonsa ovat suuremmat kuin puolison tulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen nettokuukausitulojen perusteella. Tällöin maksu saa olla enintään 42,5 % puolisojen yhteenlasketuista nettokuukausituloista, joista on tehty laissa säädetty vähennykset. Maksua määrätessä on kuitenkin huomioitava, että jos puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella määräytyvä maksu muodostuisi suuremmaksi kuin asiakkaan omien tulojen perusteella määräytyvä maksu, asiakkaalta saa periä enintään hänen omien tulojensa perusteella määräytyvän maksun suuruisen maksun
- Asiakkaalle jäävä käyttövara on vähintään 122 € / kk

Tuloina huomioidaan:

- Jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen tulon hankkimisesta aiheutuneilla kustannuksilla vähennettynä
  - Tulonhankkimisesta aiheutuneiden kustannusten vähentäminen Esim. sijoitusasunnon osalta huomioitaisiin asunnosta saatu vuokra tulonhankkimismenoilla (hoitovastike, sijoituslainan korko) vähennettynä. Sijoituslainan tai mahdollisen yhtiölainan lyhennyksiä ei huomioida vähennyksenä
- Laskennallinen metsätulo

- Vammaistuki ja eläkettä saavan hoitotuki

Tuloista tehtävät vähennykset:

- Tuloista tehtävien vähennysten huomioiminen edellyttää tositteiden esittämistä.
- Asiakkaan suoritettavaksi vahvistettu elatusapu
  - Elatusapua ei vähennetä, jos elatusavun saajana on asiakkaan aviopuoliso, jonka kanssa asiakas on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen pitkäaikaisen laitoshoidon alkamista
- Edunvalvojan palkkion perusmaksu sekä valtuutetun palkkio (enintään edunvalvojan palkkion perusmaksun suuruisena)
- Asiakkaan todelliset asumiskulut ennen pitkäaikaiseen laitoshoittoon siirtymistä
  - Omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (vastike, sähkö, kotivakuutus, lämmityskustannukset, kiinteistövero, tontin vuokra) viimeisten kuuden kuukauden ajalta tai siihen asti, kunnes asiakas myy omistusasuntonsa (maksimi kuitenkin 6 kk). Asuntolainasta kuluina huomioidaan vain korkomenot.
  - Vuokra-asunnon vuokra ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) asuinhuoneiston irtisanomisajalta
  - Asumisoikeusasunnon käyttövastike ja muut asumisesta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut (kotivakuutus, sähkö) kolmelta kuukaudelta
  - Mikäli asiakkaan puoliso jää asumaan asuntoon, huomioidaan vähennyksinä vain puolet todellisista asumiskuluista

Pitkäaikaisen laitoshoidon hoitomaksu peritään tilapäisten poissaolojen ajalta. Potilaalle annetaan tällöin lääkkeet ja hoitotarvikkeet mukaan yksiköstä. Jos poissaolo kestää yli 5 päivää, maksu peritään vain 5 (viideltä) päivältä. Mikäli poissaolo kestää kuitenkin koko kuukauden, ei maksua peritä lainkaan. Jos poissaolon ajalta ei peritä maksua, vastaa asiakas itse lääkkeistä ja hoitotarvikkeista. Myös lähtöpäivä luetaan hoitovuorokaudeksi silloin, kun peritään pysyvän laitoshoidon maksua. Pitkäaikaisen laitoshoidon maksut eivät sisälly maksukattoon.

LIITE 1 Keskeiset RAI-mittarit ja niiden arvot

Mittari	Kuvaus
CPS (0–6)	<p>Antaa tietoa asiakkaan kognitiivisista kyvyistä eli sen avulla voidaan arvioida muun muassa lähimuistia, ymmärretyksi tulemistä, päätöksentekokykyä sekä kykyä syödä itse</p> <p>0 = Ei kognitiivista häiriötä 1 = Rajatilainen kognitiivinen häiriö 2 = Kognition lievä heikkeneminen 3 = Kognition keskivaikea heikkeneminen 4 = Kognition keskivaikea - vaikea heikkeneminen 5 = Kognition vaikea heikkeneminen 6 = Kognition erittäin vaikea heikkeneminen</p>
ADLH (0–6)	<p>Antaa tietoa siitä, kuinka asiakas suoriutuu päivittäisistä toiminnoista, kuten kotona liikkumisesta, ruokailusta, wc:n käytöstä ja henkilökohtaisesta hygieniasta</p> <p>0 = Itsenäinen 1 = Ohjauksen tarvetta 2 = Tarvitsee rajoitetusti apua 3 = Tarvitsee runsaasti apua 1 4 = Tarvitsee runsaasti apua 2 5 = Autettava 6 = Täysin autettava</p>
IADLCH (0–6)	<p>Antaa tietoa siitä, kuinka asiakas suoriutuu arkiaskareiden suorittamiseen liittyvistä toiminnoista, kuten aterioiden valmistamisesta, tavallisista kotitalousteistä, raha-asioiden hoidosta, säännöllisestä lääkityksestä ja ostoksilla käynnistä. Mitä suurempi mittarin arvo on sitä, enemmän henkilöllä on avun tarvetta välinetoiminnoista suoriutumisessa</p> <p>0 = Ei tarvitse apua 1 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään suurimman mahdollisen avun yhdessä IADL toiminnossa 2 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua kahdessa tai kolmessa IADL toiminnossa, mutta yhdessä toiminnossa kolmesta voi olla suurin mahdollinen apu 3 = Tarvitsee vähintään valmisteluapua ja enintään runsaasti apua neljässä IADL toiminnossa, mutta yhdessä toiminnossa neljästä voi olla suurin mahdollinen apu 4 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava vähintään kahdessa IADL toiminnossa 5 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava vähintään kolmessa IADL toiminnossa 6 = Tarvitsee suurimman mahdollisen avun tai täysin autettava kaikissa viidessä IADL-toiminnossa</p>
MAPLe 5 (1–5)	<p>Palvelutarveluokka mittari huomioi merkittävän määrän erilaisia tekijöitä, joilla on vaikutusta henkilön hoidon ja palveluiden tarpeeseen. Mittarin tuottamat tiedot auttavat moniammatillista hoitohenkilökuntaa järjestämään henkilölle oikeanlaisia palveluita ja tukea. Mittarin tuottaman tiedon avulla voidaan tunnistaa esim. mitkä tekijät vaikuttavat henkilön selviytymiseen kotona tai millaisia voimavaroja henkilöllä on.</p> <p>Mittarin arvo muodostuu seitsemästätoista yksittäisestä kysymyksestä, kahdesta mittarista, geriatrisen seulonnan tuloksesta ja MAPLe Risk CAPin tuloksesta. Mittarin arvo ei siis suoraan määritä palveluntarvetta, vaan esim. yksittäiseen kysymykseen liittyvä vastaus voi nostaa mittarin tulosta huomattavasti, kuitenkin ammattilainen osaa yhdistää ja tulkita tietoa asiakkaan hoidon suunnittelussa.</p> <p>1 = Vähäinen 2 = Lievä 3 = Kohtalainen 4 = Suuri 5 = Erittäin suuri</p>